

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku J. K.
przy uczestnictwie M. K.
o wpis,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 24 stycznia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 7 lutego 2019 r., sygn. akt XVI Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności

o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wnioskodawczyni J. K. powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynikającą z rażącego i oczywistego naruszenia art. 626⁸ § 2 k.p.c. Naruszenie to wynikało, zdaniem skarżącej, z tego, że Sąd Okręgowy rozpoznając wniosek o wpis do księgi wieczystej badał dokumenty nie tylko niedołączone do wniosku, lecz nawet w tej dacie nieistniejące.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej zakłada, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Oczywiste jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą mieć zatem kwalifikowany charakter oraz dotyczyć konkretnych, powołanych we wniosku i niepoddających się różnej wykładni przepisów prawa, co skarżący zobowiązany jest wykazać (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18, niepubl.).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała uznać, by była ona – w przyjętym rozumieniu – oczywiście uzasadniona.

Założeniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania było stanowisko, że sąd obowiązany jest do rozpoznania wniosku o wpis w księdze wieczystej z uwzględnieniem jedynie treści i formy wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treści księgi wieczystej w chwili złożenia wniosku. Pogląd ten, oparty na brzmieniu art. 626⁸ § 2 k.p.c., pomijał jednak w całości konsekwencje płynące z uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2016 r., III CZP 86/15, OSNC 2016, nr 7-8, poz. 81, na której oparł się Sąd Okręgowy, uwzględniając apelację uczestnika postępowania. W uchwale tej przyjęto m.in., że przepis art. 626⁸ § 2 k.p.c. nie reguluje wyczerpująco kognicji sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym i nie wyklucza uwzględnienia

przeszkody do wpisu wynikającej z faktów znanych sądowi z urzędu (art. 228 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).

Akceptując ten pogląd, w późniejszej judykaturze Sądu Najwyższego przesądzono, że źródłem znanych sądowi z urzędu okoliczności stanowiących przeszkodę do wpisu w księdze wieczystej może być nie tylko treść innych ksiąg wieczystych i zawartych w nich dokumentów, lecz także pisma procesowe i środki zaskarżenia składane przez uczestników postępowania wieczystoksięgowego, sprzeciwiających się wpisowi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017 r., I CSK 514/16, niepubl., i z dnia 14 czerwca 2017 r., IV CSK 657/16, niepubl.). Przyjęto również uogólniająco, że dokumenty znane sądowi wieczystoksięgowemu na skutek przedłożenia ich przez uczestnika postępowania podlegają ocenie przez sąd na takich samych zasadach, jak dokumenty dołączone do wniosku, który jest przedmiotem rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017 r., I CSK 514/16, niepubl., z dnia 16 maja 2019 r., I CSK 647/18, niepubl., z dnia 25 czerwca 2019 r., IV CSK 644/18, niepubl. i z dnia 3 lipca 2019 r., II CSK 807/18, niepubl.).

W tym stanie rzeczy okoliczność, że Sąd Okręgowy stwierdził przeszkodę do dokonania wpisu na innej podstawie aniżeli treść i forma dokumentów dołączonych do wniosku oraz treść księgi wieczystej w chwili złożenia wniosku, w tym z wykorzystaniem dokumentów złożonych na późniejszym etapie postępowania i nieistniejących w chwili złożenia wniosku, nie mogła przesądzać o tym, że zaskarżone orzeczenie jest ewidentnie, w sposób widoczny na pierwszy rzut oka wadliwe, co stanowi założenie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podkreślenia wymagało przy tym, że zgodnie z utrwalonym poglądem Sąd Najwyższy na etapie orzekania o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania bada wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego motywy, ocena zasadności podstaw kasacyjnych ma natomiast charakter wtórny i jest warunkowana pozytywną decyzją w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, niepubl., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl. i z dnia 15 marca 2019 r., IV CSK 376/18, niepubl.).

Ubocznie należało zauważyć, że kluczowy z punktu widzenia podstaw kasacyjnych zarzut naruszenia art. 628⁸ § 2 k.p.c. nie został poprawnie sformułowany na skutek zaniechania odpowiedniego powiązania naruszonego przepisu z przepisami o postępowaniu apelacyjnym (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 r., III CSK 153/14, OSNC 2016, nr 1, poz. 14, i z dnia 11 lutego 2016 r., V CSK 344/15, OSNC-ZD 2017, nr A, poz. 12).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj